

ת"פ 34576/01/20 - מדינת ישראל נגד א.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 34576-01-20 מדינת ישראל נ' א. (עציר)

בפני כבוד השופט סארי ג'וסי

המאשימה

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עוה"ד מרב בר - פרקליטות מחוז חיפה

נגד

הנאשם

א.

ע"י ב"כ עוה"ד עלאא סלימאן ו/או אברהם סופר

גזר-דין

1. הנאשם, יליד 1995.א.א, זוכה בהכרעת-הדין, אשר ניתנה ביום 28.01.2021 מעבירת האיומים, עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"), והורשע בעבירת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיפים 333 + 335(א)(1) + (א)1 לחוק העונשין, וכן בעבירת תקיפה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיפים 379 + 382(ב)(1) לחוק העונשין.

הנסיבות הצריכות לעניין

2. ראשיתו של תיק זה בוויכוח בין בני-זוג - הנאשם מצד אחד והמתלוננת מן הצד השני - ואחריתו בדקירת המתלוננת בסכין, בה אחז הנאשם.

לגרסת הנאשם עמדה לו הגנת הכורח או הצידוק או ההגנה-העצמית או היעדר כוונה לפגוע במתלוננת, הואיל וחשש מהתנהגותה האלימה של המתלוננת, עת נטלה היא מנורת-לילה מסלון הבית ורצה לעברו על-מנת לפגוע בו.

3. המאשימה, מנגד, לא סברה כך, ולפיכך הגישה ביום 15.01.2020, בעקבות האירוע האמור כתב-אישום נגד הנאשם, אשר ייחס לו חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיפים 333 + 335(א)(1) + (א)1 לחוק העונשין, תקיפה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיפים 379 + 382(ב)(1) לחוק העונשין, וכן איומים, עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

כתב-האישום

4. על-פי עובדות כתב-האישום, בזמנים הרלוונטיים לכתב-האישום היה הנאשם נשוי לע' (כך במקור) (להלן: "המתלוננת"), והשניים התגוררו תחת קורת גג אחת עם בתם התינוקת, ילידת 2019 (להלן: "התינוקת"), בקרית-ים.

בתאריך 28.12.2019 לפנות בוקר, שבו הנאשם והמתלוננת מבילוי במועדון, במהלכו שתו אלכוהול, אל בית אימו של הנאשם ביישוב ש' (להלן: "הבית"), ופנו לישון בסלון הבית.

סמוך לשעה 6 לפנות בוקר, בעת שהאכילה המתלוננת את התינוקת בפירת-האוכל בבית, התפתח ויכוח בין הנאשם לבין המתלוננת, במהלכו צעקו בני-הזוג זה על זו (להלן: "הוויכוח"). במהלך הוויכוח, איים הנאשם על המתלוננת באומרו, כי יקום ויכה אותה, והמתלוננת אמרה לו ש"יקום".

עקב הוויכוח, התעוררה אימו של הנאשם (להלן: "האם"), וביקשה מן הנאשם ומן המתלוננת לחדול.

במהלך הוויכוח סטר הנאשם למתלוננת על פניה, בעת שהחזיקה את התינוקת, וכן שפך עליה מים מתוך כוס שהחזיק בידו. בתגובה לכך, הניחה המתלוננת את התינוקת במיטתה, נטלה מן המזנון המצוי בסלון מנורת-שולחן (להלן: "המנורה"), והתקדמה לעברו של הנאשם, תוך שהיא מניפה את המנורה על-מנת להכותו.

משקרבה אליו המתלוננת, דקר אותה הנאשם בבטנה, באמצעות סכין מטבח (להלן: "סכין"), דקירה עמוקה (להלן: "הדקירה"). כתוצאה מכך, החלה המתלוננת לדמם מבטנה. אחיו של הנאשם הזמין אמבולנס, והמתלוננת פונתה אל "המרכז הרפואי ט'".

כתוצאה מן הדקירה, נגרמו למתלוננת פצע דקירה בבטן שמאלית עליונה, חתך בשורש של מזוקולון, חתכים בקולון רחבי וחתך בתריסריון. המתלוננת אושפזה למשך 7 ימים, ונותחה בניתוח מסוג לפרוטומיה ובתפירת החתכים.

עיקרי הכרעת-הדין

5. המחלוקת בין הצדדים נטועה הייתה הן בקיומם של יסודות שלוש העבירות בהן הואשם הנאשם, והן בעמידתו של הנאשם בתנאים שנקבעו להוכחת קיומה של טענת ההגנה-העצמית. בנוסף טען הנאשם, כי יש לזכותו מטעמים של הגנה מן הצדק, אכיפה בררנית, ומחדלים של רשויות התביעה.

6. בנוגע לעבירת האיומים, נקבע, כי על אף שמכתב-האישום, עולה, כי במהלך הוויכוח, איים הנאשם על המתלוננת באומרו, כי יקום ויכה אותה, והמתלוננת אמרה לו ש"יקום", מן התשתית הראייתית שהונחה בפני בית המשפט, המאשימה לא הוכחה מעבר לכל ספק סביר, כי הדברים הללו אכן נאמרו.

קביעה זו התבססה הן על עובדה, כי הטענה אודות אמירה מעין זו לא עלתה בשחזור של המתלוננת, מיום 06.01.2020, והן נוכח עדותה של המתלוננת מיום 24.06.2020, בה הדגישה, כי היא אינה זוכרת אמירה מאימת של הנאשם כלפיה באירוע שבעניינו. חיזוק לכך נמצא גם בשיחתה של חברתה של המתלוננת, גב' מ', עם משל"ט ביום 29.12.2019, בו לא הוזכר איום זה, או כל איום אחר.

עוד ובנוסף נקבע בהכרעת-הדין, כי המאשימה לא צלחה אף בהוכחת הכוונה המיוחדת של הנאשם - הנדרשת בעבירה זו - מעבר לכל ספק סביר, הואיל ומבחינה מעמיקה של התשתית הראייתית עלה, לאורכה ולרוחבה של עדותה של המתלוננת, כי ריבים, קללות ואיומים הדדיים היו שגרת יומם שלה ושל הנאשם, ודומה, כי הדברים לא נאמרו על-ידם על-מנת להפחיד זה את זה. טענה לפיה התנהגותו האלימה של הנאשם כלפי המתלוננת, מלמדת אף היא על כוונתו של הנאשם להלך אימים על המתלוננת ולהפחידה, כך נקבע בהכרעת-הדין, היא חרב פיפיות, הואיל והמאשימה לא קיבלה את טענת הנאשם, לפיה עת נטל הנאשם את הסכין התכוון הוא רק להפחיד את המתלוננת ותו לא.

הגם שהודגש, כי עבירת האיומים היא עבירה חמורה מאין כמותה, וזאת בשל הקו הדק העובר בינה לבין המעשה עצמו, וכי שימת הגבול בעבירת האיומים חיונית ועשויה למנוע את ביצוע המעשה, בעניינו בשים-לב לכך שהמאשימה לא הוכחה מעבר לספק סביר לא את עצם קיומו של האיום באירוע מושא כתב-האישום, ולא את הכוונה המיוחדת הנדרשת בעבירה זו, זוכה הנאשם מעבירת האיומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

7. בנוגע לעבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות, אשר מנויה בסעיפים 379 + 382(ב)(1) לחוק העונשין, נקבע בהכרעת-הדין, כי יסודותיה הוכחו מעבר לכל ספק סביר.

הודגשה בהכרעת-הדין טיבה וטיבעה של אמירה ספונטנית של קורבן מעשה אלימות, ורצונה של המתלוננת להקל עם הנאשם, ולצמצם את אחריותו באירוע מושא כתב-האישום עת בעדותה בבית המשפט טענה, כי היא אינה זוכרת האם הנאשם סטר לה. אולם, כך נקבע, מן השחזור שערכה המתלוננת ביום 06.01.2020, לאחר שחרורה מבית-החולים, עולה תמונה ברורה, לפיה הנאשם סטר לה. חיזוק לדבריה של המתלוננת, התקבל גם מהודעתה של חברתה של המתלוננת, גב' מ', למשטרת ישראל, מיום 29.12.2019, וכן מעדותה של אימו של הנאשם.

עוד ובנוסף נקבע, כי גם הטענה, לפיה שפך הנאשם מים על המתלוננת הוכחה מעבר לכל ספק סביר, בשים-לב לעדותו של הנאשם, וכן לעדותה של גב' ר', אימו של הנאשם.

נוכח כל האמור לעיל, נקבע, כי הנאשם סטר למתלוננת במהלך הוויכוח ביניהם, בעודה מאכילה את התינוקת, וכן שפך עליה מים, ולפיכך הורשע בעבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיפים 379 + 382(ב)(1) לחוק העונשין.

8. באשר לעבירה השלישית בה הואשם הנאשם, חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיפים 333 + 335(א)(1) + (א)1 לחוק העונשין, נקבע, כי אשמתו של הנאשם הוכחה מעבר לכל ספק סביר, הן מבחינת היסוד העובדתי והן מבחינת היסוד הנפשי, ולפיכך יש להרשיעו בעבירה זו, בשים-לב לכך שהסכין היא נשק קר, וכי המתלוננת היא אשתו של הנאשם.

נקבע בהכרעת-הדין, כי הן בשחזור שערכה המתלוננת ביום 06.01.2020, והן מן התכתובות של המתלוננת עם חברותיה, גב' מ' וגב' נ', עת הייתה המתלוננת מאושפזת בבית-החולים, עולה, כי היא שבה וחזרה על כך שהנאשם דקר אותה, וכי יש לראות בדברים אלו כאמירה ספונטנית של קורבן עבירה.

עוד נקבע, כי בשחזור שערך הנאשם, הוא הדגים, כי כאשר ראה את המתלוננת מגיעה לעברו במהירות עם המנורה, הוא נטל את הסכין, החזיקה קרוב לגופו, ורכן קדימה עם פלג גופו העליון. בשחזור נראה הנאשם עומד במטבח, גבו אל משטח העבודה ופלג גופו העליון, מן האגן כלפי מעלה מורכן קדימה במקביל לרצפה, בצורה של "ר" הפוכה. אין, ולא יכול להיות חולק, כי במצב זה, עת מחצית מגופו של הנאשם מוטה החוצה, ראשו בולט, והוא מחזיק את הסכין קרוב לגופו, לא יכולה הייתה המתלוננת להידקר, הואיל והיא הייתה נתקלת בראשו של הנאשם, אשר בלט החוצה, בשל המצג בו עמד, והיא הייתה נעצרת.

הדרך היחידה, כך נקבע בהכרעת-הדין, בה יכולה הייתה המתלוננת להידקר במצב דברים זה היא על-ידי הנפת ידו של המתלוננת קדימה וישר, באופן שהיד, האוחזת בסכין, הייתה זו שבולטת החוצה ולא הראש. הודגש, כי חיזוק לכך אף ניתן למצוא בדו"ח הודעתה של ד"ר ק' רופאה מנתחת במחלקה כירורגית ב', במרכז הרפואי ט', מיום 05.01.2020, ממנה עולה, כי הפגיעות במעיים של המתלוננת נמצאו בקו האמצע, מן הפצע לכיוון מרכז הגוף.

חיזוק נוסף, כך נקבע בהכרעת-הדין, ניתן למצוא בעדויותיהם של המתלוננת, הנאשם, ואימו של הנאשם, לפיהן עמדה האם בין המתלוננת לבין הנאשם בעת אירוע הדקירה, ודומה, כי לו היה הנאשם "רק" אוחז בסכין לצד גופו, הייתה זו דווקא האם שנדקרת.

עוד ובנוסף, הודגש בהכרעת-הדין, כי לו "רק" החזיק הנאשם בסכין, והייתה זו המתלוננת שרצה לעברו, ונתקלה בסכין, היה הנאשם מדווח על האירוע כהווייתו מיד, ולא בוחר ליתן גרסה מתפתלת ומתפתחת, שלא לומר שקרית.

באשר ליסוד הנפשי, נקבע, כי במישור ההכרתי חזקה על הנאשם, כי היה מודע למשמעות התנהגותו, לקיום הנסיבות, ולאפשרות גרימת התוצאות הטבעיות שעלולות לצמוח מנטילת הסכין והנפתה לכיוונה של המתלוננת, וכי הנאשם לא הצליח לסתור את החזקה האמורה. הואיל ובעדותו, הודה הנאשם, כי ראה את הסכין ואחז בה, נקבע, כי ניתן ללמוד על מודעותו למעשיו ולנסיבות האירוע. מיקום הדקירה, והפגיעה הקשה שנגרמה למתלוננת בעטיה של הדקירה, מצביעים על כך שהנאשם היה מודע לאפשרות לגרימת התוצאה.

במישור החפצי, נקבע, כי הואיל ועבירה לפי סעיף 333 לחוק העונשין, היא עבירה תוצאתית, שאינה דורשת כוונה, די בה בהוכחת פזיזות מסוג קלות-דעת. בענייננו, כך נקבע בהכרעת-הדין, הוכח יסוד נפשי של קלות-דעת אצל

הנאשם, הואיל והוא לקח סיכון בלתי-סביר - נטילת סכין והנפתה לכיוונה של המתלוננת שצעדה אליו, לטענתו, בצעדים מהירים, לאפשרות לגרימת התוצאה - דקירה, מתוך תקווה שתוצאה זו לא תקרה.

עוד הודגש, כי פסיקה עקבית וארוכת-שנים של בית המשפט העליון קובעת, כי אין די בהשערות שמעלה נאשם כדי להקים ספק סביר, וזאת במיוחד כאשר המאשימה מציגה תשתית ראייתית מוצקה למעורבות הנאשם במיוחס לו בכתב-האישום.

9. הכרעת-הדין דנה בהרחבה בטענות הנאשם, כי עמד בנטל השכנוע והוכיח את התקיימות יסודות ההגנה-העצמית, או כי למצער הוכיח קיומו של ספק סביר בדבר התקיימות הסייג.

נקבע, כי בענייננו, נטילת המנורה על-ידי המתלוננת, והודאתה, כי צעדה לעברו של הנאשם על-מנת לפגוע בו, מקימים את התנאי הראשון, וכי דומה, כי אף מתקיים התנאי השני, לפיו הייתה סכנה מוחשית בעלת הסתברות גבוהה שתתממש לפגיעה בנאשם על-ידי המנורה, ואין נפקא מינה, אם המתלוננת פגעה בראשו של הנאשם, אם לאו.

עוד נקבע כי, המתלוננת הניחה את המנורה, אותה נטלה על-מנת להכות את הנאשם לפני שפגעה בו, ואין בעובדה, כי אימו של הנאשם, גב' ר', מסרה לידי משטרת ישראל, מספר ימים לאחר האירוע מושא כתב-האישום את המנורה שבורה, כדי לשנות מן המסקנה האמורה.

עוד ובנוסף נקבע בהכרעת-הדין, כי גם אם התקיים תנאי המידיות, לא התקיים תנאי הנחיצות, ואין לקבל את טענת הנאשם, לפיה לא הייתה לו כל דרך אחרת לפעול, הואיל והוא היה במטבח צר מימדים, ללא מפלט, עת המתלוננת אחזה "**בכלי עשוי מתכת ואבן**" (סעיף 68 לסיכומי של הנאשם), וצעדה לעברו במהירות, הואיל וניתן לחשוב על מספר חלופות פוגעניות פחות, מלאחוז בסכין ולהניפה לכיוונה של המתלוננת, לרבות יציאה מהירה מן המקום, צעקה, או התגוננות באמצעות הידיים.

אף מבחינת הנחיצות הכמותית, כך נקבע, היה על הנאשם להפעיל כוח במידה פחותה מזו שהופעלה, בדרך של התנגדות פיזית למעשיה של המתלוננת, חלף נעיצתה של סכין בבטנה, מקל וחומר נוכח יחסי הכוחות בין המתלוננת לבין הנאשם. כמו-כן נקבע, כי הנאשם חרג מן הסבירות והמידתיות, שעה שדקר את המתלוננת באזור חיוני בגופה, ותוצאות הדקירה מוכיחות זאת כאלף עדים.

אף התנאי, כך נקבע בהכרעת-הדין, לפיו, האדם לא נכנס למצב בהתנהגות פסולה, וכלשון החוק "**...הביא בהתנהגותו הפסולה לתקיפה תוך שהוא צופה מראש את אפשרות התפתחות הדברים**", לא מתקיים בענייננו, הואיל והאירוע מושא כתב-האישום, מורכב משלוש מערכות, שהן בבחינת "כלים-שלובים". לא ניתן להכריע בהתקיימות התנאי, כך נקבע, מבלי לבחון את השתלשלות האירועים, במסגרתה המתלוננת והנאשם החלו בוויכוח בערבו של האירוע, וויכוח שנמשך אל תוך הלילה והפסיק עת פרשו בני-הזוג לשינה. מיד כאשר התעוררו בבוקרו של האירוע, המשיך הוויכוח, ובמהלכו, כאמור לעיל, סטר הנאשם למתלוננת ושפך עליה מים, וברי, כך נקבע בהכרעת-הדין, כי היה זה הנאשם, אשר הפך את הוויכוח המילולי לאירוע פיזי.

טענת הנאשם, כי הוא לא יכול היה לצפות את התגבשותם של תנאי היווצרות התקיפה הבלתי-חוקית של המתלוננת, נדחתה, וזאת הן נוכח טענותיו שלו עצמו, כי המתלוננת היא "אישה שדרך האלימות לפתרון סכסוכים אינה זרה לה", והן לאור דבריו, לפיהם המתלוננת היא אם מסורה ואחראית, ולפיכך היה עליו לצפות, שהמתלוננת תסיים להאכיל את התינוקת, ותניח אותה במיטה, לפני כל פעילות אחרת.

כך גם נדחו טענות הנאשם, ולפיהן המתלוננת הפרה את "כללי המשחק", הואיל והיא ראתה, כי הנאשם נסוג מן העימות, ובכל-זאת בחרה, בפרק זמן לא קצר, לנקוט באלימות כלפיו, ולפיכך נאלץ הנאשם להתגונן, וכן הטענה, כי העובדה שהמתלוננת המשיכה להאכיל את התינוקת, הניחה אותה במיטה, ורק אז נטלה את המנורה, וכי משום כך מתנתק הקשר בין הסטירה לבין מעשיה של המתלוננת.

נקבע, כי "כללי המשחק" אכן השתנו, אולם היה זה הנאשם, אשר שינה אותם. בפעם הראשונה, שינה הנאשם את ה"כללים" עת הוא סטר על פניה של המתלוננת ושפך עליה מים, בעודה יושבת על כיסא בפינת-האוכל, ומאכילה את התינוקת של בני-הזוג. הפעם השנייה בה שינה הנאשם את ה"כללים", והפעם לתמיד, הייתה עת אחז הנאשם בסכין והניפה קדימה לכיוונה של המתלוננת.

יתרה מכך, נקבע, כי שקריו של הנאשם, וגרסאותיו המתפתחות מרגע הדקירה ועד לעדותו בבית המשפט, מצביעים על כך שהוא היה מודע להיעדר הצדקה לדקירה לצרכי התגוננות.

נוכח כל האמור לעיל, נדחתה טענת הנאשם, כי בנסיבות העניין שבפנינו, הוא עמד בנטל השכנוע, והוכיח את התקיימות יסודות ההגנה-העצמית. עוד ובנוסף, נדחתה טענתו החלופית של הנאשם, לפיה הוא הוכיח קיומו של ספק סביר בדבר התקיימות הסייג.

10. טענות הנאשם בדבר "מחדלי חקירה חמורים" שפגעו ביכולתו להתגונן, נדחו אף הם. נקבע בהכרעת-הדין, כי על אף שברור, שעדיף שכל חקירה תתקיים, מבלי שיהיה בה כל מחדל, בענייננו, אין מדובר במחדל מהותי היורד לשורשו של עניין, וכי לא קופחה הגנתו של הנאשם באופן שהקשה עליו להתמודד עם חומר הראיות שנגדו, ולפיכך אין בטענות אלה כדי להוביל לזיכויו של הנאשם.

בנוסף הודגש בהכרעת-הדין, כי אין לקבל את טענת הנאשם, לפיה יש לזכותו בשל אכיפה בררנית ולא שוויונית בינו לבין המתלוננתהחל משלב החקירה ועד לשלב הגשת כתב-האישום, וזאת בשים-לב לסעיף מס' 64 לחוק סדר הדין הפלילי, אשר קובע, כי ניתן לערור על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, ואף מתווה את הדרכים לעשות כן. ס"ח תשע"ח מס' 2694 מיום 22.2.2018 עמ' 192 (ה"ח 748)

בנוסף, נקבע, כי בנסיבות ענייננו אף אין מדובר באכיפה בררנית פסולה הואיל ואין מדובר באכיפה המבדילה בין בני-אדם דומים או בין מצבים דומים לשם השגת מטרה פסולה, וכי ההבדלים בין מעשיה של המתלוננת לבין אלה של הנאשם שזורים היטב בהכרעת-הדין.

טיעוני הצדדים לעונש

11. ביום 17.02.2021, נשמעו טיעוני הצדדים לעונש.

ב"כ המאשימה הגישה תדפיס מידע פלילי, טיעונים לעונש בכתב, והפנתה לתיעוד הרפואי שהוגש לתיק.

ב"כ הנאשם הגיש אף הוא טיעונים בכתב, וכן תעודה ממחלקת חינוך טיפול ושיקום בשירות בתי הסוהר, לפיה השתתף הנאשם במהלך מעצרו מיום 1/6/2020 ועד ליום 31/8/2020, בשיעורים להשלמת 12 שנות לימוד.

12. במהלך הדיון העידה המתלוננת לעניין העונש, וטענה, כי מצב בריאותה טוב, והיא אינה נזקקת לכל טיפול. בנוסף טענה המתלוננת, כי הנאשם לא התכוון לפגוע בה, כי גם לה היה חלק בהרס הקשר ביניהם, וכי היא והילדה זקוקים לנאשם. המתלוננת ביקשה, כי תינתן לה ולנאשם הזדמנות לפתוח בחיים חדשים יחדיו, ולתקן את מערכת היחסים ביניהם.

13. ב"כ המאשימה הפנתה לעברו הפלילי של הנאשם, וטענה, שהרשעתו האחרונה הייתה כשנה בלבד לפני האירוע מושא כתב-האישום בענייננו, ומכך יש ללמוד, כך נטען, כי מדובר באדם בעל דפוסי התנהגות אלימים, וכי אין מדובר באירוע חד-פעמי.

נטען, כי המעשה שביצע הנאשם בענייננו, הוא חמור הואיל והעמיד את המתלוננת בסכנה קשה, פגע באופן קשה בגופה, בנפשה, בכבודה, וכי המתלוננת עברה תלאות לאחר האירוע, הן בפן הפיזי, והן בפן הרגשי, ונאלצה לאסוף כוחות רבים ולהתחיל מחדש ללא מערכת תמיכה, ותוך עמידה בלחצים חיצוניים.

ב"כ המאשימה הדגישה, שעבירות אלימות כלפי נשים הפכו נפוצות, וכי נשים אינן מוגנות לא בביתן, ואף לא בנוכחות ילדיהן. לפיכך סברה ב"כ המאשימה, כי על המתחם ההולם בענייננו לנוע בין 5-7 שנות מאסר, וכי נוכח העבר הפלילי של הנאשם, ניהול ההליך והעדר לקיחת האחריות, על העונש להיות ממוקם ברף האמצעי-עליון של המתחם. עוד עתרה ב"כ המאשימה להשתת עונש מאסר מותנה ארוך על הנאשם, וכן לפיצוי גבוה למתלוננת, באופן שישקף את הנזקים הרבים שנגרמו לה.

14. מנגד הפנה ב"כ הנאשם לעדותה של המתלוננת הן במהלך הליך ההוכחות, והן בעת הטיעונים לעונש, והוא סבור, כי יש לכבד את טיעוניה, וליתן להם משקל.

ב"כ הנאשם הפנה ל-ע"פ 4191/05 אלטגאוז נ' מדינת ישראל (25.10.2006), שם, לטענתו, התייחס בית המשפט העליון לסוגיה של ספק הגנה-עצמית או הגנה-עצמית שלא הוכחה במלואה, ועל אף שהיא נדחתה במקרה שם, קבע בית המשפט העליון, כי יש בכוחה של טענת זו כדי להשליך במידה משמעותית על העונש שייגזר על הנאשם.

במקרה שבענייננו, כך נטען, התייחס בית המשפט בהכרעת-הדין להתקיימותם של שני תנאים ברכיב ההגנה-עצמית, עת נקבע, כי המתלוננת אכן נהגה באלימות, וכי הייתה סכנה ממשית לנאשם. המקרה בענייננו, כך נטען, שונה מן המקרה אליו הפנתה ב"כ המאשימה, וכי על התנהגותו של הנאשם לאחר הדקירה, קיימת השפעה על קביעת העונש.

לטענת ב"כ הנאשם, המחוקק קבע בסעיף 40ט(א) לחוק העונשין סדרה של נסיבות מקלות שקשורות לביצוע העבירה כגון: תכנון שקדם לביצוע העבירה, חלקו של הנאשם בביצוע, נסיבות שהביאו לביצוע העבירה, יכולתו של הנאשם להימנע מהמעשה לרבות עקב התגרות של נפגע העבירה. הנאשם, כך לטענת בא-כוחו, עומד בכל הנסיבות המקלות שקבע המחוקק לצורך קביעת המתחם, מקל וחומר, כך נטען, עת המקרה בענייננו הוא ייחודי.

לטענת ב"כ הנאשם, על מתחם הענישה בענייננו של הנאשם בענייננו, לנוע בין 6-12 חודשי מאסר בפועל.

עוד נטען, כי אין לעובדה, כי הנאשם עמד על ניהול ההליך כדי לפגוע בו, וזאת אף בשים-לב לזיכוי מעבירת האיומים, ולקביעה לפיה חלק מן התנאים להתקיימות סייג ההגנה-העצמית התקיימו. לפיכך, סבר ב"כ הנאשם, כי על הענישה להיות ברף התחתון של המתחם, וזאת גם נוכח העובדה, כי אין לנאשם כל עבר פלילי בתחום אלימות בתוך המשפחה, וכי העבירה האחרונה בה הורשע הייתה בשנת 2007, והן בשים-לב לנסיבות האישיות של הנאשם, לרבות עדות המתלוננת, והשתתפותו הפעילה בטיפול בעת מעצרו.

15. אף הנאשם העיד, ביקש את סליחתה של המתלוננת, וטען, כי מעשיו לא נעשו בכוונה, אלא כתוצאה מאיבוד שליטה. עוד טען הנאשם, כי הוא אינו אדם אלים, וכי הוא חווה קשיים רבים במהלך חייו, אשר הובילו אותו להתמכרות לאלכוהול. לטענת הנאשם, הוא השתנה, ומבקש להיגמל מצריכת האלכוהול, ולחזור אל משפחתו האהובה.

16. כאמור כבר לעיל, הן ב"כ המאשימה, והן ב"כ הנאשם הגישו טיעונים לעונש בכתב.

לטענת המאשימה, לנאשם קיימות שלוש הרשעות קודמות בעבירות של תקיפה בנסיבות מחמירות, תקיפת שוטר, הפרעה לשוטר, שבל"ר, הסגת גבול פלילית ואיומים.

עוד נטען, כי הגם שהנאשם הורשע בשתי עבירות שונות, יש לקבוע, כי מדובר באירוע אחד, וזאת בשים-לב לסמיכות הזמנים בין העבירות, ולזיקה ההדוקה ביניהן.

הערכים החברתיים שנפגעו מביצוען של העבירות בהן עסקינן, כך נטען, הם שמירה על החיים ושלמות הגוף. האלימות הגואה כלפי נשים במחוזותינו, כך אליבא דמאשימה, מחייבת ענישה מחמירה, אשר מבטאת את סלידתה של החברה ממעשים אלו. לטענת המאשימה, הואיל והקורבנות בעבירות אלימות בתוך המשפחה פגיעים באופן מיוחד, על בית המשפט לפרוש כנפיו מעליהם, ולהעניק להם את ההגנה המתחייבת, אף במקרים בהם הם לא מבקשים אותה.

באשר לקביעת מתחם הענישה, נטען, כי יש ליתן בענייננו את הדעת לעובדה, כי חלקו של הנאשם בביצוע העבירה היה מוחלט, וזאת אף בשים-לב לקביעת בית המשפט בהכרעת-הדין, לפיה היה זה הנאשם, אשר שינה את "כללי המשחק", ובהתנהגותו הפסולה הסלים את האירוע ללא כל הצדקה. עוד יש ליתן את הדעת, כך נטען, לפגיעה החמורה שנגרמה למתלוננת, כפי שזו אף עולה מן התיעוד הרפואי, לנזק החמור עוד יותר שיכול היה להיגרם מביצוע העבירה, ולחומרה שיש לראות במעשיו של הנאשם, עת הרקע לפגיעה במתלוננת היה ויכוח שקדם לה. האלימות שהפעיל הנאשם כלפי המתלוננת, כך נטען, היה בנוכחות ביתם התינוקת, עובדה המצביעה, לטענת המאשימה, על העדר כל רסן מצידו של הנאשם, ועל דפוסיו האלימים.

לענין מדיניות הענישה הנוהגת, הפנתה המאשימה לפסיקה נרחבת, וציינה, כי מדיניות הענישה היא רק שיקול אחד מיני רבים, שעל בית המשפט להביא בחשבון בעת קביעת מתחם הענישה, ויש ליתן את הדעת גם לנסיבות המקרה ולפגיעה בערכים המוגנים.

ב"כ המאשימה הפנתה ל-ת"פ (חי') 38707-09-17 **מדינת ישראל נ' פלוני** (09.05.2018), שם נתגלע ויכוח בין הנאשם לזוגתו, במהלכו נטל הנאשם סכין מטבח, אחז בעורפה של המתלוננת, ובידו הימנית דקר אותה בבטנה באמצעות הסכין. לאחר הדקירה, דחף הנאשם את המתלוננת אל הספה, שם את רגלו על בטנה ואיים עליה. לאחר המעשה ברח המתלוננת מן הדירה, דפקה על דלתות השכנים, וקראה לעזרה. במסגרת הסדר, עתרה התביעה ל-6 שנות מאסר, ואילו ההגנה עתרה ל-4 שנות מאסר. בית המשפט הטיל 5 שנות מאסר על הנאשם.

עוד הפנתה ב"כ המאשימה ל-ע"פ 1821/17 פלוני נ' מדינת ישראל (29.04.2018), שם דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם בעל עבר פלילי (לרבות כלפי אותה מתלוננת), אשר הורשע בגרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, והותיר על כנו עונש של 4 שנות מאסר. במקרה זה, נטל הנאשם סכין מטבח, בעקבות ויכוח שהתגלע בינו לבין גרושתו, עימה הוא גר, וניסה לדקור אותה. האישה, אשר הגנה על עצמה באמצעות ידיה, וכתוצאה מכך נחתכה חתך עמוק בידה, והחלה לדמם. הבן ניסה להפריד בין הוריו, והנאשם דקר אותו בגבו. לאחר שהתיישבה המתלוננת על הספה, רכן הנאשם לעברה, כיוון את הסכין לצווארה, ואיים להורגה.

כמו-כן הפנתה המאשימה ל-ת"פ (חי') 51105-02-15 מדינת ישראל נ' פלוני (27.07.2015), שם דקר הנאשם את המתלוננת באמצעות שני סכינים בגב, בחזה ובצוואר, על רקע ויכוח שהתפתח ביניהם. המתלוננת נמלטה מן הנאשם לשירותים, נעלה עצמה, בעודה ממתינה למשטרה. הנאשם התקשר למשטרה, דיווח על האירוע, וביקש שישלחו ניידת. בית המשפט קבע מתחם ענישה שנע בין 20-48 חודשים, והטיל 24 חודשי מאסר.

עוד ובנוסף הפנתה המאשימה ל-ע"פ 8655/10 סואעד נ' מדינת ישראל (29.05.2011), שם תקף הנאשם את בתו בת ה-18 בגבה באמצעות ידו, וסטר לבנו בן ה-14. סמוך לאירוע הגיעה המתלוננת לביתם המשותף ושאלה את הנאשם לפשר התנהגותו. בין השניים פרץ ריב, אשר במהלכו איים הנאשם על המתלוננת, שלף סכין שהחזיק בכיסו, ודקר אותה בבטנה. הבן, שביקש לגונן על המתלוננת, נשרט מן הסכין שהחזיק הנאשם. בנוסף איים עליו הנאשם, כי ידקור אותו ונגח בראשו. בית המשפט המחוזי גזר עליו 4 שנות מאסר ופיצוי בסך 30 אלף ₪ למתלוננת. הערעור לבית המשפט העליון נדחה.

כמו-כן הפנתה המאשימה ל-ע"פ 4971/11 קוריאטה נ' מדינת ישראל (05.01.2012), שם חזרה המתלוננת לביתה באיחור, כשבנה בן השנה בזרועותיה הנאשם, שהיה שתוי באותה עת נתקף בחמת-זעם, נטל סכין, הוציא את התינוק מידיה של המתלוננת, דקר אותה בבטנה, ופצע אותה פצעים קשים, כך שהמתלוננת הייתה נתונה בסכנת-חיים. בית המשפט המחוזי גזר על הנאשם מאסר לתקופה של שלוש שנים, הערעור לבית המשפט העליון נדחה.

באשר לנסיבות, שאינן קשורות לביצוע העבירה, נטען, כי הנאשם בעל עבר פלילי, לרבות בעבירות אלימות, לא נטל אחריות על מעשיו, לא חסך את עדותה של המתלוננת, ובחר לנהל את ההליך עד תום.

לפיכך, סברה המאשימה, כי יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד, אשר ינוע בין 5-7 שנות מאסר בפועל, ולקבוע, כי הענישה תהא ברף האמצעי-עליון של המתחם. עוד עתרה המאשימה להשית על הנאשם גם מאסר מותנה ארוך, ופיצוי כספי משמעותי למתלוננת.

17. מנגד טען ב"כ הנאשם בכתב, כי על אף שהערכים החברתיים שנפגעו הם הגנה על שלמות הגוף והנפש, יש ליתן את הדעת לכך שמדובר בבני-זוג שהיו תחת השפעת אלכוהול, ובעיצומו של ויכוח סוער, ואיבוד עשתונות של שניהם.

נסיבות ביצוע העבירות בענייננו, כך נטען, מלמדות, כי הן מצויות ברף התחתון של העבירות, הואיל ובוצעו על רקע של התנהגות מתגרה של המתלוננת וויכוח סוער בין בני-הזוג, ובהמשך גם אלימות של המתלוננת עצמה, שאף לטענת המאשימה הניחה את התינוקת, נטלה מנורת שולחן, והתקדמה לעברו של הנאשם, תוך שהיא מניפה את המנורה לעברו על-מנת להכותו, ולא למטרת התגוננות.

בענייננו, כך נטען, ובשים-לב לקביעות בהכרעת-הדין, לפיהן התקיימו שני תנאים לסייג ההגנה-העצמית, המעשה של הנאשם לא בוצעה בחלל ריק, אלא על רקע התנהגות פסולה של המתלוננת, אשר הגם שאינה מקימה את סייג ההגנה-העצמית, יש בה כדי להשפיע על מתחם הענישה הראוי. עוד טען בא-כוחו של הנאשם, כי הענישה היא אינדיבידואלית, ויש לבחון כל מקרה לגופו.

לעניין מדיניות הענישה הנהוגה, נטען, כי מסקירת הפסיקה עולה, כי מדיניות הענישה נעה במנעד שבין ששה חודשי מאסר, שלעיתים ירוצו בדרך של עבודות שירות, לבין שנים עשר חודשי מאסר, לצד ענישה נלווית.

ב"כ הנאשם הפנה ל- ע"פ 6758/07 פלוני נ' מדינת ישראל (11.10.2007), שם הורשע הנאשם במספר אירועים של אלימות קשה שהפעיל כלפי אשתו בנוכחות ילדיו, ואף גרם לשבר בלסת של המתלוננת. בית המשפט המחוזי גזר עליו 18 חודשי מאסר בפועל, וכן מאסר על תנאי. בית המשפט העליון דחה את הערעור.

עוד הפנה ב"כ הנאשם ל-ע"פ 4834/12 פלוני נ' מדינת ישראל (26.06.2013), שם הורשע הנאשם בעבירות של תקיפת בת-זוג בנסיבות מחמירות, וגרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, והושתו עליו 30 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט נתן דעתו בגזירת-הדין לתדירות הגבוהה בה נהג הנאשם לתקוף את זוגתו, לנזק שנגרם למתלוננת, לעובדה, כי הנאשם לא לקח אחריות, והעובדה, כי ביתם של בני-הזוג נחשפה לחלק מן האירועים. בית המשפט העליון דחה את הערעור הן על ההרשעה, והן על חומרת העונש.

בא-כוחו של הנאשם הדגיש, כי הנאשם בעניינו לא טען, כי אין עליו אחריות, ולא ניתק את עצמו לחלוטין מביצוע המעשה, אלא טען להעדר יסוד נפשי והגנה שבדין.

באשר לנסיבות הקשורות לביצוע העבירה נטען, כי בעניינו נסיבות ביצוע העבירה חריגות מאוד, ומצדיקות קביעת מתחם ענישה מקל מאוד, וזאת בשים-לב לפסיקה הקובעת, כי על מתחם הענישה להיות מותאם באופן פרטני ומסוים לנסיבות ביצוע העבירה ולמידת אשמתו של הנאשם.

עוד נטען, כי למעשיו של הנאשם לא קדם כל תכנון, כי להתנהלותה של המתלוננת הייתה השפעה רבה על התרחשות האירוע, וכי על אף שהסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה אינן מקימות הגנה, הן מצדיקות הקלה משמעותית בענישה. לעניין זה הפנה ב"כ הנאשם ל-ע"פ 9062/12 חיבה נ' מדינת ישראל (10.06.2014), שם נקבע, לטענת ב"כ הנאשם, כי הקרבה להגנה העצמית, מאפשרת הקלה בעונשו של הנאשם, בהתחשב בצמצום מידת האשמה הרובצת לפתחו.

עוד נטען, כי גם נוכח הקבוע בסעיפים 40 ט (א) (7) ו- (9) לחוק העונשין, יש להקל בעונשו של הנאשם, וזאת בשים-לב כי מהכרעת-הדין עולה, כי דבק בהתנהלותה של המתלוננת אשם מוסרי, הואיל והתגרתה בנאשם. ב"כ הנאשם הפנה בעניין זה ל-ע"פ 1964/14 שימשילשווילי נ' מדינת ישראל (06.07.2014) (להלן: "עניין שימשילשווילי").

נוכח כל האמור, סבור ב"כ הנאשם, כי על מתחם הענישה הראוי לנוע בין 6 חודשי מאסר, שיכול וירוצו בעבודות שירות, ועד ל-12 חודשי מאסר בפועל.

בגזירת עונשו של הנאשם, כך נטען, יש ליתן את הדעת לפגיעה של ההליך המשפטי בנאשם ובמשפחתו, ובנזקים שנגרמו לו מביצוע העבירה ומהרשעתו, בשים-לב להיותו בן 26, נשוי ואב לבת, שעצור מאז 28.12.2019. הנאשם, כך נטען, סולק ממקום עבודתו, אינו רואה את ביתו, ונוכח מגיפת הקורונה אף סבל מפגיעה בזכויותיו כעציר. עוד נטען, כי הנאשם לקח אחריות על מעשיו, הגם שטען להגנה-עצמית ולהעדר יסוד נפשי, ואף הודגש, כי הנאשם זוכה מעבירת האיומים, ונקבע, כי שניים מן התנאים להגנה-עצמית התקיימו בעניינו.

לטענת ב"כ הנאשם, יש ליתן את הדעת גם לעובדה, כי המאשימה לא העמידה את המתלוננת לדין על אף שעלו נגדה ראיות לניסיון לביצוע עבירה. עוד ובנוסף נטען, כי יש גם ליתן את הדעת בגזירת העונש לעמדתה של

המתלוננת, ולעובדה, כי עברו הפלילי של הנאשם, אינו חדש.

מכל האמור לעיל, סבור ב"כ הנאשם, כי יש להטיל על הנאשם ענישה ברף התחתון של מתחם הענישה, ולנכות את ימי מעצרו מיום 28.12.2019.

דין והכרעה

18. בענייננו כאמור כבר לעיל, הורשע הנאשם בעבירת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיפים 333 + 335(א)(1) + (א)1 לחוק העונשין, וכן בעבירת תקיפה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיפים 379 + 382(ב)(1) לחוק העונשין.

משמע, הנאשם הורשע בכך שבמהלך הוויכוח בינו לבין המתלוננת, סטר הנאשם למתלוננת על פניה, בעת שהחזיקה את התינוקת, וכן שפך עליה מים מתוך כוס שהחזיק בידו.

עוד הורשע הנאשם, בכך שדקר את המתלוננת באמצעות סכין, משהתקרבה אליו, לאחר שבתגובה לסטירה היא הניחה את התינוקת במיטתה, נטלה מנורה, והתקדמה לעברו של הנאשם, תוך שהיא מניפה את המנורה על-מנת להכותו. כתוצאה מן הדקירה, נגרמו למתלוננת פצע דקירה בבטן שמאלית עליונה, חתך בשורש של מזקולון, חתכים בקולון רוחבי וחתך בתריסריון. המתלוננת אושפזה למשך 7 ימים, ונותחה בניתוח מסוג לפרוטומיה ובתפירת החתכים.

19. לא בכדי ראה המחוקק לנכון לקבוע "כפל עונש" על מעשה תקיפה, אשר בוצע כלפי בן-משפחה, לרבות בן-זוג. סעיפים 379 + 382(ב)(1) לחוק העונשין, קובעים כהאי לישנא:

"התוקף שלא כדין את חברו, דינו - מאסר שנתיים, והוא אם לא נקבע בחוק זה עונש אחר לעבירה זו מחמת נסיבותיה".

ובהמשך,

(ב) "העובר עבירה לפי סעיף 379 כלפי בן משפחתו, דינו - כפל העונש הקבוע לעבירה; לענין סעיף זה, "בן משפחתו" - לרבות מי שהיה בן משפחתו בעבר, והוא אחד מאלה:
(1) בן זוגו, לרבות הידוע בציבור כבן זוגו;"

נכון הדבר גם בנוגע לעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיפים 333 + 335(א)(1) +

(1א) לחוק העונשין, בה מוחמרת הענישה במקרים בהם מבוצעת העבירה כלפי בן-משפחה.

"החובל בחברו חבלה חמורה שלא כדין, דינו - מאסר שבע שנים".

ובהמשך,

"(א) נעברה עבירה לפי סעיפים 333 או 334 -

(1) כשהעבריין נושא נשק חם או קר, דינו - כפל העונש הקבוע לעבירה";

וכן:

"(1א) העובר עבירה לפי סעיף 333 כלפי בן משפחתו, דינו - מאסר עשר שנים".

20. פסיקה עקבית וארוכת-שנים של בית המשפט העליון, הכירה בחומרה היתרה שיש לייחס לעבירות של אלימות במשפחה.

אפנה לדבריה של כב' השופטת (בדימוס) א. פרוקצ'יה ב- ע"פ 6758/07 פלוני נ' מדינת ישראל (11.10.2007), פסקה 7:

"מעשי אלימות בתוך המשפחה נתפסים כבעלי חומרה מיוחדת במערכת האיסורים הפליליים העוסקים בעבירות אלימות. הציפייה האנושית הטבעית הינה כי בתוך משפחה ישררו יחסי אהבה, הרמוניה, וכבוד הדדי. הפרתה של ציפייה זו הופכת את השימוש באלימות במשפחה לתופעה העומדת בניגוד עמוק לחוש הצדק האנושי. יתר על כן, במסגרת המשפחה, מופעלת האלימות על פי רוב בידי החזק כלפי החלש. פערי הכוחות הם גדולים כשמדובר באלימות כלפי קטינים או כלפי בת זוג; באלימות במשפחה, נגישותם של קרבנות העבירה למערכת המשטרתית או למערכות הסיוע האחרות היא ענין מרכזי וקשה, הטעון רגשות חזקים, פחדים ואימה. הבושה, והרצון לשמור על שלמות המשפחה הופך לא אחת את התלונה על אלימות במשפחה למהלך קשה וטעון. לא אחת, קיימת תלות כלכלית ורגשית של בן הזוג המוכה בבן הזוג המכה, ותלות זו גם היא מקשה על חשיפת הפגיעה. גורמים אלה ואחרים בשילובם, משווים מימד מחמיר לעבירות אלימות במשפחה. נפוצותן של עבירות אלה, והצורך להגן על קרבנות האלימות שהם על פי רוב חסרי ישע, תורמים אף הם להחמרה הנדרשת בענישה בעבירות אלה".

בענייננו הורשע הנאשם במעשי אלימות במסגרת ובתוככי התא-המשפחתי, תוך שימוש בסכין. כאמור כבר לעיל, פסיקת בית המשפט העליון קבעה נחרצות, כי קיים צורך למגר את התופעה האמורה, ולנקוט

מדיניות ענישה מחמירה אשר תהדהד מסר ברור וחד-משמעי, לפיו כל הנג דרכי אלימות כלפי בן-משפחתו ייענש בחומרה.

21. במעשיו פגע הנאשם בערכים החברתיים המוגנים ביותר, ובהם שמירה על החיים ועל שלמות הגוף והנפש.

22. בעניינו, נסיבות המקרה חמורות ומידת הפגיעה בערך החברתי המוגן היא לא מבוטלת, שעה שבשל ויכוח נטל הנאשם סכין ודקר באמצעותו את אשתו, תוך שהוא גורם לה פצע דקירה בבטן שמאלית עליונה, חתך בשורש של מזוקולון, חתכים בקולון רוחבי וחתך בתריסריון. המתלוננת אושפזה למשך 7 ימים, ונותחה בניתוח מסוג לפרוטומיה ובתפירת החתכים, כאשר רק בנס אותן פגיעות לא הובילו לתוצאות חמורות יותר.

עוד ובנוסף, בל-נשכח, כי לצד הדקירה, במהלך הוויכוח סטר הנאשם למתלוננת על פניה, בעת שהחזיקה את התינוקת, וכן שפך עליה מים מתוך כוס שהחזיק בידו.

מעשיו של הנאשם מעידים, כי הוא לא הפנים, ולו בדוחק, את חובותיו כאדם, כבן-זוג, וכאב, ומשקפים את עומק הזילות בערכים החברתיים הבסיסיים והמוגנים ביותר.

הגם, כי כטענת ב"כ הנאשם, לא קדם לביצוע העבירות האמורות כל תכנון מוקדם של הנאשם, יש לזכור, כי לנאשם היו הזדמנויות למכביר לעצור את התדרדרות המצב, והלכה למעשה היה זה הנאשם, אשר שינה במהלך הוויכוח את "כללי המשחק" - פעמיים.

אפנה לפסקה 78 להכרעת-הדין:

"בעניינו, וכאמור כבר לעיל, האירוע החל בוויכוח בין המתלוננת לבין הנאשם במועדון והסתיים בדקירתה של המתלוננת. במהלך האירוע גובה הלהבות השתנה פעמים רבות, ואף היו מספר הפוגות, אשר ברי, כי לא העידו על נסיגה של מי מן הצדדים מהעימות.

"כללי המשחק" אכן השתנו, אולם היה זה הנאשם, אשר שינה אותם.

בפעם הראשונה, שינה הנאשם את ה"כללים" עת הוא סטר על פניה של המתלוננת ושפך עליה מים, בעודה יושבת על כיסא בפינת-האוכל, ומאכילה את התינוקת של בני-הזוג.

הפעם השנייה בה שינה הנאשם את ה"כללים", והפעם לתמיד, הייתה עת אחז הנאשם בסכין והניפה קדימה לכיוונה של המתלוננת.

יתרה מכך, סבורני, כי שקריו של הנאשם, וגרסאותיו המתפתחות מרגע הדקירה ועד לעדותו בבית המשפט, מצביעים על כך שהוא היה מודע להיעדר הצדקה לדקירה לצרכי התגוננות".

יחד עם זאת, לא ניתן להתעלם מהשתלשלות העניינים, בה היה מעורבים הן המתלוננת והן הנאשם, כפי שזו

עולה מסעיף מס' 5 לעובדות כתב-האישום: "....בתגובה לכך, הניחה המתלוננת את התינוקת במיטתה, נטלה מן המזנון שבסלון מנורת שולחן, והתקדמה לעברו של הנאשם, תוך שהיא מניפה את המנורה לעברו על מנת להכותו...."

כעולה מפסיקת בית המשפט העליון, ראוי להתחשב בעת גזירת עונשו של נאשם, בעובדה כי בהכרעת-הדין בעניינו נקבע, כי התקיימו חלק מתנאי ההגנה-העצמית.

אפנה לדבריה של כב' השופטת ד. ברק-ארז בעניין שימשילשווילי, פסקה 40:

"אכן, עניין לנו במקרה בעל נסיבות לא שגרתיות. באופן כללי, העימות עם המתלונן לא היה פרי יוזמתו של המערער. בספרות ובפסיקה הובעה הדעה לפיה אדם אשר חלים בעניינו חלק מתנאי ההגנה העצמית ראוי להתחשבות בנסיבות המיוחדות שהובילו למעשיו בעת גזירת עונשו (ראו: סנג'רו, בעמ' 341, 354-355; ע"פ 9062/12 חבה נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 25 לפסק דינו של השופט נ' סולברג (10.6.2014)). גישה זו תואמת את האמור בסעיף 40ט(א)(9) לחוק העונשין, לפיו בעת קביעת מתחם הענישה, על בית המשפט להביא בין שיקוליו את "הקרבה לסייג לאחריות פלילית כאמור בסימן ב' לפרק ה'1".

בעניינו נקבע בפסקה 78 להכרעת-הדין, כך:

"בעניינו, נטילת המנורה על-ידי המתלוננת, והודאתה, כי צעדה לעברו של הנאשם על-מנת לפגוע בו, מקימים את התנאי הראשון. דומה, כי בעניינו, אף מתקיים התנאי השני, לפיו הייתה סכנה מוחשית בעלת הסתברות גבוהה שתתממש לפגיעה בנאשם על-ידי המנורה, ואין נפקא מינה, אם המתלוננת פגעה בראשו של הנאשם, אם לאו".

23. באשר למדיניות הענישה הנוהגת, הפנו באי-כוח הצדדים לפסיקה רלוונטית, ואף הגישו לעיוני פסיקה הן של בית המשפט העליון והן של בתי המשפט המחוזיים.

מן החומר האמור, עולה, כי קיים מנעד רחב ביותר של פסיקה באשר לענישה בעבירות האמורות. מחד-גיסא, קיימת פסיקה שבה הסתפקו בתי המשפט בהטלת עונשים בני חודשים ספורים, ומאידך גיסא, קיימת פסיקה, שבה עמדו בתי המשפט על-כך שלא ניתן להימנע בעבירה מסוג זה מלהטיל על הנאשם עונש של מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריאח למשך מספר שנים.

קראתי את הפסיקה אליה הפנו הצדדים, עת מן הפסיקה אליה הפנתה המאשימה עולות נסיבות חמורות משמעותיות מן הנסיבות אשר מתוארות בכתב-האישום בעניינו, לרבות ריבוי עבירות, עבירות שבוצעו בכוונה, וכן מעשי אלימות שלאחריהן הושארו הקורבנות מדממות וזועקות לעזרה. דומני, כי המכנה המשותף העיקרי בין

ענייננו לבין חלק גדול מן הפסיקה אליה הפנתה המאשימה, היא העובדה, שהמעשים בוצעו באמצעות סכין.

מנגד, מן הפסיקה אליה הפנה ב"כ הנאשם עולה, כי גם בהן הנסיבות שונות מאלו שבעניינו של הנאשם שבפניי, לרבות העדר עבר פלילי, והעובדה, כי חלקן נדונו בערכאות הערעור השונות, וכי ערכאת הערעור אינה נוטה למצות את חומרת הדין עם הנאשמים.

מקריאה מעמיקה של פסיקת בית המשפט העליון, עולה, כי שופטיו התוו בפסיקה ארוכת-שנים את מדיניות הענישה הראויה בעבירות אלימות במשפחה.

אפנה לדבריה של כב' הנשיאה, השופטת א. חיות ב-ע"פ 6363/12 פלוני נ' מדינת ישראל (24.07.2014), פסקה 7:

"בית משפט זה כבר עמד בעבר על הצורך לענוש בענישה מרתיעה את אלה המבצעים עבירות אלימות בתוך המשפחה בצינו:

תופעה זו של אלימות בתוך המשפחה הייתה לנגע שפשט בחברה, ויש לעוקרו על-ידי עונשים הולמים, למען ישמע ויראה המערער ולמען ישמעו ויראו עבריינים בכוח אחרים. בכגון דא יש להחמיר בדינו של הנאשם, הן מתוך הבעת שאט נפש והוקעת מעשיו והן מתוך מגמה של הרתעה. (ע"פ 2157/92 פדידה נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(1) 81, 84 (1993). ראו גם: ע"פ 6758/07 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (11.10.2007); ע"פ 8543/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (6.3.2013))."

וכן לדבריו של כב' השופט י. עמית ב-ע"פ 669/12 עמיאל נ' מדינת ישראל (19.04.2012), פסקה 3:

"קשה להלום כי בישראל של המאה העשרים ואחת, עדיין רווחת התופעה של אלימות במשפחה, ובמיוחד אלימות נגד בת זוג, משל הייתה רכושו וקניינו של הבעל. כל זאת, תוך ניצול פערי כוחות פיזיים, לעתים תוך ניצול תלות כלכלית ורגשית של בת הזוג, ותוך ניצול העובדה שהדברים מתרחשים בין כתלי הבית כשהם סמויים מן העין. התופעה מעוררת שאט נפש וסלידה, והענישה בעבירות אלה צריכה לשקף את המימד המחמיר של עבירות אלימות במשפחה, תוך הכרה בעוול ובנזק הנפשי או הפיזי שנגרם לבת הזוג ובפגיעה בכבודה (ע"פ 4875/11 מדינת ישראל נ' פלוני בפסקה 12 (לא פורסם, 26.1.2012); ע"פ 322/12 מדינת ישראל נ' פלוני (לא פורסם, 18.4.2012))."

24. בד-בבד, אזכיר, כי העיקרון הנוהג בפסיקה קובע, שהענישה היא אינדיבידואלית, הכול לפי נסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו של מבצע העבירה.

יפים לענייננו, דבריו של המשנה לנשיאה, כב' השופט מ' אלון ז"ל ב- ע"פ 433/89 אטיאס נ' מדינת ישראל פ"ד מג(4) 170:

"כידוע, אחד השיקולים החשובים בשיקולי הענישה הוא מהותה של העבירה וחומרתה; שיקול זה קשור, בדרך כלל, בקשר הדוק עם שיקול ההרתעה, למען ישמעו וייראו. לשני שיקולים אלה מיתוסף שיקול נוסף, והוא - קיום מדיניות אחידה, ככל האפשר, שתשמש כקו מנחה וכמורה דרך בעולמה של ענישה. ושיקול אחרון זה יפה הוא במיוחד לפסיקתו של בית המשפט העליון, שהמחוקק הפקידו על קביעת מדיניות זו. בנוסף לכל השיקולים האמורים, קיים ועומד השיקול החשוב והמהותי של תיקונו של הנאשם ושיקומו, ובהתקיים, במקרה מסוים, נסיבות מיוחדות ונכונות, ייתכן ששיקול אחרון זה יגבר על השיקולים האמורים האחרים ויקבע, באותו מקרה מסוים, את מידת העונש וצורתו. "ענישתנו היא ענישה אינדיבידואלית של כל עבריין 'באשר הוא שם'" (ע"פ 291/81 [1], בעמ' 442). זאת תורת הגישה האינדיבידואלית בתורת הענישה, המקובלת עלינו כקו מנחה בסוגיה קשה וסבוכה זו שלהענישה ומטרותיה, ואין אנו רשאים ל"הקל" על עצמנו ולהחמיר עם הנאשם, מתוך הסתמכות על הנימוק והחשש שמא הקלה במקרה מסוים הראוי לכך תשמש תקדים למקרים אחרים שאינם ראויים לכך. חזקה על בית המשפט שידע להבחין בין מקרה למקרה לגופן של נסיבות ולעיצומם של דברים". (ההדגשה אינה במקור).

25. בענייננו, וכאמור כבר לעיל, נטל הנאשם סכין ודקר בו את אשתו, תוך שהוא גורם לה לפציעות בבטן בעטיין אושפזה מספר ימים בבית החולים, כאשר רק בנס אותן פגיעות לא הובילו לתוצאות חמורות יותר.

עובר לדקירה, בל-נשכת, סטר הנאשם למתלוננת על פניה, בעת שהחזיקה את התינוקת, וכן שפך עליה מים מתוך כוס שהחזיק בידו.

לצד זאת, יש לזכור את השתלשלות הדברים, כפי שזו באה לידי ביטוי הן בכתב-האישום, והן לאורכה ולרוחבה של הכרעת-הדין, וכן ליתן את הדעת לכך, שמיד לאחר הדקירה, התעשת הנאשם, ועשה יחד עם בני-משפחתו, כל שלאל ידו על-מנת להושיט עזרה למתלוננת, לרבות הכוונת ניידת מד"א לבית.

בהתחשב במכלול הנסיבות שמניתי לעיל הקשורות לביצוע העבירה, חומרת העבירה, והערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצועה ולאחר שעמדתי על מדיניות הענישה הנהוגה בנסיבות דומות, אני קובע, כי מתחם הענישה הראוי, בנסיבות המקרה דנן, הוא מאסר בפועל לתקופה שנעה בין 32-48 חודשי מאסר בפועל, זאת לצד עונשים נלווים.

26. בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם או לקולא, בשל שיקולי שיקום וטיפול של הנאשם, או לחומרא בשל הגנה על שלום הציבור.

בענייננו, הגם שעולה מן התעודה שהגיש ב"כ הנאשם, כי הנאשם השתתף בלימודים בכיתת 12 שנות-לימוד, מטעם מחלקת חינוך טיפול ושיקום של שירות בתי-הסוהר, וכי הערכת המורה הייתה: **"הנ"ל בעל יכולות למידה גבוהות ותפיסה מהירה. הגיע לקו הסיום והשקיע בפתירת כל המבחנים"**, אין אינדיקציה נוספת לשיקום, ולפיכך איני מוצא, כי יש מקום לסטייה לקולא ממתחם הענישה האמור.

מנגד סבורני, כי בנסיבות העניין אף לא מתקיימים התנאים לסטייה לחומרא ממתחם העונש האמור, ולפיכך, קובע אני, כי עונשו של הנאשם יקבע במתחם האמור.

27. בגזירת העונש המתאים לנאשם יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, ובענייננו יש להביא בחשבון כשיקול לקולא את החרטה שהביע הנאשם הן במהלך ניהול הליך ההוכחות, והן במועד הטיעונים לעונש.

עוד יש ליתן את הדעת לעמדתה של המתלוננת, כפי שזו מפורטת בפסקה 12 לעיל, ולפיה מצב בריאותה טוב, והיא אינה נזקקת לכל טיפול, בעקבות אירוע הדקירה מושא כתב-האישום. בנוסף, ביקשה המתלוננת, כי בית המשפט יתן דעתו בעת גזירת עונשו של הנאשם, שהיא והילדה זקוקים לנאשם, וכי לאחר שהוא ישתחרר ממאסרו ישובו לחיות יחד, וינסו לתקן את מערכת היחסים ביניהם.

לצד זאת, יש ליתן את הדעת לעובדה, כי הנאשם לא חסך מן המתלוננת את הצורך ליתן עדות בפני בית המשפט, ודומני, כי אין צורך להכביר במילים על הנטל הרגשי שמצוי בעדות מעין זו.

עוד יש ליתן את הדעת לעובדה, כי הגם שלנאשם עבר פלילי, מדובר במאסרו הראשון מאחורי סורג וברית, וברי, כי גם לכך, יש ליתן משקל.

אפנה לדבריו של כב' המשנה לנשיאה (בדימוס), השופט ס. ג'ובראן ב-ע"פ 7781/12 פלוני נ' מדינת ישראל (25.06.2013)

"יתר על כך, מחקרים רבים הראו כי קיים קשר סיבתי שלילי, על פיו מאסר ראשון לא רק שאינו מביא להתרעת היחיד, אלא מביא בסבירות גבוהה למאסרים נוספים ורצידיביזם (ראו: חגית לרנאו וישי שרון "שמונה הכרעות ערכיות בחקיקת חוק הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה" Francis T. Cullen at el, *Prisons do not Reduce*; 19, 14 183 Recidivism: The High Cost of Ignoring Science, 91 The Prison Journal 48 (2011))".

עוד אוסיף, כי לא נעלמה מעיניי בעת גזירת עונשו של הנאשם, תעודה המאשרת, כי הנאשם השתתף בלימודים בכיתת 12 שנות-לימוד, מטעם מחלקת חינוך טיפול ושיקום של שירות בתי-הסוהר, וכי הערכת המורה הייתה: **"הנ"ל בעל יכולות למידה גבוהות ותפיסה מהירה. הגיע לקו הסיום והשקיע בפתירת כל המבחנים"**.

מנגד יש להתחשב כשיקול לחומרא בעקרון ההרתעה בעבירות אלימות במשפחה, ובצורך ההולך וגובר למגרן, שעה שדומה, כי תופעה, לפיה ויכוחים בין בני-זוג מסתיימים במעשי אלימות שנוקט החזק כלפי החלש, צוברת תאוצה.

סבורני, כי גדיעת תופעה זו, באמצעות ענישה מחמירה, עשויה להיות הפסע הראשון במסע הארוך להחזרת התחושה, כי ביתו של אדם הוא מבצרו, וביתה של אישה הוא מבצרה.

לסיכום, אפנה לדבריה הנכוחים של כב' השופטת ד. ברק-ארז, פסקה 40 בעניין שימשילשווילי:

"לא ניתן לסיים מבלי להצטער פעם נוספת על כך שהפנייה ל"דרך הסכין" שבה ועולה כחלופת התנהגות שאינה בלתי שכיחה. נטילת סכין ליד כחלופה לפתרון סכסוך או אף לשם הרתעה מהווה פתיחה של תיבת פנדורה, שסופה מי ישרנו. שוב ושוב נזכיר - ומקרה זה אינו יוצא מן הכלל - כי נטילת סכין היא פעולה שתחילתה ברורה, אך בהמשך מובילה לאירועים שקשה לחזות ואינם נושאים טובה לאף אחד מן המעורבים באירוע. החברה בישראל, ובית המשפט בכלל זה, אינה יכולה להשלים עם תופעות אלה, ומצווה לעוקרן מן השורש."

28. בשקלול הנסיבות והנתונים השונים אני קובע, כי העונש הראוי בנסיבות הוא עונש של 36 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי המעצר בהם נשא הנאשם עד כה מכוח המעצר עד תום ההליכים אשר הושת עליו, החל מיום 28.12.2019.

אשר על כן אני גוזר על הנאשם:

א. מאסר למשך 36 חודשים, לריצוי בפועל, בניכוי ימי מעצרו החל מיום 28.12.2019.
ב. מאסר על תנאי לתקופה של 10 חודשים שיופעל במידה והנאשם יעבור תוך 3 שנים מיום שחרורו, עבירת אלימות מסוג עוון או פשע.

ג. לא מצאתי לפסוק פיצוי למתלוננת, אשר עלול להכביד כלכלית על הנאשם, וזאת בשים-לב לדבריה של המתלוננת, שהיא והנאשם מבקשים לפתוח בחיים חדשים יחדיו, לאחר שחרורו.

המזכירות תשלח עותק מגזר הדין לשב"ס.

ניתן היום, ט' ניסן תשפ"א, 22 מרץ 2021, בהעדר הצדדים.